

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Mataëologia Labadiana: Das ist; Widerhohltes und vermehrtes Bedencken/ Was nach anweisung der Heil. Göttl. Schrift und Gottseeligen Antiquität/ wie auch der gemeinen Evangelisch-Lutherischen/ ...

Nifanius, Christian

Bilefeldt, 1673

II. Donatistarum propagationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35601

de Bapt. th. II. *Novatiani proprium hoc dogma erat, quod lapsos diceret Dei uni committendos, facturo de iis, quod vellet: neutiquam vero recipiendos esse in Ecclesiam, quæ ignoscendi illis non haberet potestatem. Idcirco sectatores ejus sese κατὰ τὸν ἁγίου h. e. puros vocabant: ut qui non tantum lapsu se minimè polluisent; sed ne communicando quidem cum lapsis, ut cæteri fecerant. Prælusere jam olim Montanista, à Montano, Pseudopropheta provenientes, qui ad omne penè delictum, sunt verba Hieronymi epist. 54. ad Marcellum, Ecclesia obserarunt fores, & censente Philostorgio lib. 8. Hist. Eccl. hoc ipso Virus suum Novatianis propinarunt. Successores habuerunt Apostolicos, Meletianos, Messalienses, qui se Spirituales, cæteros vero homines Carnales nominabant. Fingebant Ecclesiam ab omni labe immunem; hominem statuebant ad perfectionem & æqualitatem Dei humana virtute ac scientia eò pervenire posse, ut nec cogitatione quidem & ignorantia possent peccare, secundum Hieronymum dial. adv. Pelagium in præfat. Sicuti ergo labentes è cætu suo putativè sancto ejiciebant; Ita nec ipsos ad penitentiam admittebant: Concludit rectè Damascenus hæres. 80. Successores habuerunt Donatistas, quorum quidam circumcelliones dicebantur, qui alios tanquam peccatores insana feritate trucidabant. Si igitur lapsos non tolerarunt, multo minus eis veniam dederunt, eandemq; ita cum Novatianis aliquo modo infarunt tibiã, ut ostendit Augustinus & ex eodem Damasceni cit. loc.*

II. Donatistarum propagationem.

Latissimè citò propagata fuit *Donatistarum hæresis*, sed vi magis, quam doctrina. Erupit subinde magis & magis, etiam in horrendas persequutiones Ecclesie Catholicæ, in primis seculo quarto exeunte, & quinto, de quo ita Augustinus epistola L. ad Bonifacium: *Iam nos prævenerant, inquit, ex aliis locis quedam Episcoporum quarela gravissima, quæ mala fuerant ab ipsis multa*
per

perpeſſi, & à ſuis ſedibus exturbati: præcipuè horrenda & incredibile cædes Maximiani Epifcopi Catholici Eccleſia Vagiensis effecit, ut noſtra legatio jam, quid ageret, non haberet. Iam enim lex fuerat promulgata, ut tanta immanitatis hæreſis Donatiſtarum, cui crudelius parci videbatur, quam ipſa ſerviebat, non tantum violenta eſſe, ſed omnino eſſe non ſineretur impune: non tamen ſupplicio capitali propter ſervandam etiam circa indignos manſuetudinem Chriſtianam, ſed pecuniariis damnis propoſiti: & in Epifcopos vel miniſtros eorum exilio conſtituto, Supra dictum quippe Epifcopum Vagiensem, quoniam apud ordinarium Iudicem dicta inter partes ſententia, obtinuerat Baſiicam, quam illi, quum Catholica eſſet, invaſerunt, ſtantem ad altare irruentes horrendo impetu & furore crudeli, ſuſtibus & huiusmodi telis, lignis deniq; ejuſdem altaris effractis immaniter ceciderunt, pugione etiam percufferunt in inguine, quo vulnere ſanguis effluens cum exanimem redderet, niſi ei ad vitam major ſervitia eorum profuiſſet. Nam quum graviter ſauciatum per terram in ſuper traherent, exundanti venæ pulvis obſtruſus ſanguinem obtinuit, cujus effuſione ibat in mortem. Deinde quum ab eis tandem relictum, noſtri cum Pſalmis auferre tentarent, illi ira ardentiore ſuccenſi, eum deportantium manibus abſtulerunt, malè multatis, fugatisq; Chatholicis, quos ingenti multitudi-
 ne ſuperabant, & facile ſerviando terrebant. Inde in quondam turrem levatum, jam defeciſſe arbitrantes, quum ille adhuc viveret, abjecerunt. Sed quodam molli aggere exceptus, & à quibusdam nocte tranſeuntibus per lucernam conſpectus, agnitus atq; collectus, & ad religioſam domum apportatus, adhibita magna cura poſt multos dies cum ab illa deſperatione recreatus eſſet, occiſum eum tamen fame ſcelere Donatiſtarum etiam trans mare nunciaverat: quo poſtea quam venit, & vita ejus inopinatiſſima apparuit, cicatricibus ſuis, tam multis, tam ingentibus, tam recentibus, non fruſtra fama mortuum, ſe nunciaviſſe monſtravit. Et nonnullis interjectis: In quibusdam vero locis, ubi pertinacior & impacatior prevaluit multitudo, cui reſiſtere non poterant pauciores, quorum erat melior de communionem ſen-

ten.

tentia, aut turbae auctoritati paucorum potentiorum subditi
in malam partem obtemperarunt; aliquantò diutius labora-
tum est. Ex his sunt, in quibus adhuc laboratur, in quo la-
bore multi Catholici, & maximè Episcopi & Clerici horren-
da & dura perpeß sunt, quæ commemorare longum est, quan-
do quorundam, & oculi extincti sunt, & cuiusdam Episcopi
manus & lingua præcisa est: nonnulli etiam trucidati sunt.
Taceo crudelissimas cedes & domorum depraedationes, per no-
cturnas aggressiones, & incendia non solum privatorum ha-
bitaculorum, verum etiam Ecclesiarum, in quas flammæ non
desuerunt, qui & Codice Dominicis mitterent. Hinc fa-
ctum, ut progressu temporis Donatismus periculosis incre-
mentis Africam involveret. Donati partibus accedebant
Lucianus, Dignus, Hassutius, Capianus, Fidentias &c. Hi
ab Imperatore Constantino Iudices à Gallis sibi dari pete-
bant. Exemplum literarum hoc est: Rogamus Te, & Con-
stantine, optime Imperator, quoniam de genere iusto es, cuius
Pater inter ceteros Imperatores persecutionem non exercuit,
& ab hoc facinore immunis est Gallia. Nam in Africa in-
ter nos & ceteros Episcopos, contentiones sunt: Petimus, ut
de Gallia nobis Iudices dari præcipiat pietas tua. Data à Lu-
ciano, Digno &c. & ceteris Episcopis partis Donati. Irri-
tatus hac epistola Constantinus pacis amantißimus, indi-
gnabundus rescribit: Petitis à me in seculo iudicium, cum
Ego ipse iudicium Christi expectem. Quare minus faventem
sub eo fenserunt fortunam. Nam primus leges contra eos
condidit, & Basilicas hæreticis ademit, teste Augustino
contra Petilianum lib. II. cap. X. ut ita Donatistarum schis-
ma aliquandiu consopitum fuerit. Sed postmodum in-
flammas quæ erupit Iuliani Apostate temporibus, qui
omnia ea curans quibus Christianis ægrè fieri posset, Do-
natistas evexit, & potestatem in Catholicos pessimè con-
cessit, ut horum inveniretur mira paucitas, teste Augusti-
no lib. II. advers. Petilianum cap. LXXXIII. Sollicita-
tus quoque Iulianus à Donatistis precibus adulationis ple-
nis (dicebant enim Donatistæ apud solum Julianum habi-
tare Iustitiam) confestim ipsis permisit, ut ex exilio ad Ba-
silicas suas redirent. Historiam illam Optatus lib. II. sic
descri-

describit: Hoc eodem tempore Duces & Principes vestros merita relegaverant sua. In Ecclesia nulla fuerant schismata, nec Paganis licebat exercere sacra sacrilega. Pax Deo placita apud omnes Christianos populos habitabat: Diabolus morabat in templis, vos in regionibus alienis. Deinde alter, ut omnibus notum est, secutus Imperator, vobiscum vota sinistra concipiens, ex famulo Dei factus est minister inimici, Apostatam se dictis suis testatus est. Quem precibus rogastis, ut reverti possetis. Quas preces si vos negatis misisse, nos legimus. Nec difficultatem præbuit, quem rogastis, re præcepit pro voto suo, quos intellexerat ad disturbendam pacem cum furore esse venturos. Erubescite, si ullus est pudor. Eadem voce vobis libertas est reddita, qua voce idolorum patefieri iussa sunt templa. Eisdem penè momentis vester furor in Africam revertitur, quibus Diabolus de suis carceribus relaxatur. Et non erubescitis, qui uno tempore cum inimico communia gaudia possidetis. Venistis rabidi, venistis irati, membraniantes Ecclesiæ: subtiles in seductionibus: in cædibus immanes, filios pacis ad bella provocantes. De sedibus suis multos fecistis extorres, cum conductâ manu venientes, Basilicas invasistis, multi ex numero vestro per loca plurima (quæ sub nominibus dicere longum est) cruentas operati sunt cædes, & tam atroces, ut de talibus factis ab illius temporis Iudicibus relatio mitteretur. Sed intervenit & occurrit iudicium Dei, ut ille, qui vos jamdudum redire iusserat, Imperator profanus & sacrilegus, moreretur: qui persecutionem, vobis provocantibus, jam miserat, aut mittere disponebat.

III. Donatistarum variam denominationem.

Variis Donatistæ nominibus sunt appellati. Ab huius hæreseos Patronis dicti fuere *Majorini* à Majorino Episcopo Schismatico Carthagini; *Parmenianistæ*, à Parmeniano, acerrimo Donatistarum Defensore & Patrono; *Rogatenses* vel *Rogatistæ* à Rogato; *Maximianistæ* à Maximiano, testibus *Optato* & *Augustino* diversis in locis. A moribus appellati fuere *Montenses* & *Campates*, sive *Campi*